

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

-><

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

kiadó hivatal

Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager C. ezégnél

-><

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Polgár és alattvaló.

Az egyesek érdekeinek védelme, előmozdítása és felvirágoztatása céljából támadt az állam és ennek polgárai és alattvalói vannak. Maga a két fogalom olyan különböző, sokszor ellentétes és mégis alig jön a társadalomban a különbözőség, kivált a nagy tömegek-nél számba, egy kalap alá teszik mindkét fogalmat.

Mint állampolgár az egyén a legnemesebb erkölcsi viszonyban áll az állammal és az egyén maga is, az állammal szövetkezésben, teljesíti annak nagy feladatait és hazafias kötelességének vallja azokat tőle telhetőleg előmozdítani. Az alattvaló nem más, mint gépies, erkölcsi impulzus nélküli összeköttetésben áll az állammal, ki fel nem fogva az államnak valódi etikus eredetét és értékét, államkötelességeit is csak kényszer utján teljesíti, mivel a vis major arra hajtja.

Az államéletben döntő befolyással bír boldogulására és előmenetelére, hogy az egyesek lelkes polgárai, vagy csak alattvalói-e a nagy egésznek? A nagy francia forradalomnak tagadhatlanul örök érdeme, hogy megállapította a „citoyen“, a polgár értékét, melyet az előbbi korszakokban az államokban nem ismertek, hol kiváltságosítottak, és contribuens misera plebs álltak egymással szemközt. Magának az állam erkölcsi szintjének emelkedésével, magának az egyén értékének is kellett emelkednie, így lett azután a megtisztelő név: polgár és polgártárs. Már most jöhetnek elő az államnak diffikultásai, katasztrófái, melyek sokszor annak lételet teszik kérdésbe, hol a jövő alakulásáról van szó, ki nyújt ilyen válságos helyzetben menedéket, segítséget a hányatott hazának, ha nem az állampolgár, ki ilyen helyzetben nem csak azt teszi, a mi szorosan véve kötelessége, hanem messze tulmegy rendes kötelességein, és kíván hazát menteni a maga erejéhez mérten. A haza most is a legválságosabb helyzetben van, mikor az ex-lex folytán törvénytelen állapotba jutottunk és az adót, mivel költségvetés

nincsen, nem hajtják be, hanem annak teljesítése a jó honpolgár nemes hazafiuságára van bízva. Az alattvaló, kiből a nemes hazafiság hiányzik, bizonyosan elodázza államkötelességének teljesítését, hisz ő meg nem gondolja, mi a valódi államcél, hogy már a visszanossg elvénél fogva is szükséges a garast letenni a haza oltarára. Gondolja meg csak jól az ilyen alattvalója az államnak, ha az az ex-lex alatt védő karjait tőlünk visszavonná: megrendülne a védő rendszer az igazságszolgáltatás, szóval a mai kulturvilágban, ezer és ezer kisebb nagyobb szükségleteivel, egy őállapotú chaos állana be és ha ennek csak pár napig is ki lennénk szolgáltatva, mi lenne belőlünk, hová jutnánk?

Magam is értem 40 év előtt egy törvénytelen állapotot, mikor a nem adózás okáért, egy szakasz vadász döngött végrehajtáson a kapun és szuronnyal szedték be az állam tartozásait; igen ám, de ez az abszolutizmus elleni nemes harca a hazafiuságnak, és kényszerült passzív ellentállás volt. Ki hasonlíthatná az akkori szomorú időket a mostaniakkal össze, midőn alkotmányunk élvezetében vagyunk és csak az ellenzék minoritása vitt be bennünket ezen sajnos törvénytelen helyzetbe. — Nem lehet a rabulisztikus dialektikának olyan látszólagos tervet is találni, melylyel azon a világnak szűgyenünkre kitért rendkívüli helyzetünk indokolva lehetne, melynek következményeiben való mérséklése a jó állampolgárnak kötelessége, hogy lássa az országot, a világot, hogy nálunk az állam erkölcsi feladata annyira kifejlődött a köztudatban és betölti a lelkeket, hogy annak funkciói automatische tovább működnek és még az ellenzék herosztrateszi munkája sem érinti behatóan az állam életét. Csak ezen feltétel teljesítésével, ha t. i. minden polgár hiven és odaadón teljesíti állami kötelességét, kerül ki győztesen az ország ezen nagy válságból, mivel megmutatjuk, hogy erős alapon álló állami életünk van, melyet még hosszabb tartó incidensek sem zavarnak meg.

Tehát most váltsuk be hazafiságunkat igazán jó érzellemmel és tiszta értelemmel, mert nem elég a haza alattvalójának, de nemes polgárának kell lenni és tettel tanúsítsuk, hogy „a haza minden előtt“.

R. A.

Feladatok a védekezés terén.

Kötty Károly egyetemi ny. r. tanártól, a budapesti kir. tud. egyetem e. i. rektorától.

A tuberkulózis elleni küzdelem nem csupán orvosi, hanem társadalmi kérdés is. A betegség megállapítása, annak orvoslása tisztán szakeljárás igényel, az ellene való védekezés azonban nem csupán higiéniai szempont alá esik, hanem a szükséges intézkedések alapján a társadalmat és egyeseket mélyen érintő következményeket teremt, melyek megállapítása és keresztülvitele alapos megfontolás, tanulmányozás mellett remélhető.

Miután a tuberkulózis az egész világot elterjedt fertőző bántalom, mely minden más betegségnél nagyobb áldozatokat szed, érthető, hogy újabb, mióta annak kórokozóját ismerjük, parancsolólag lép föl az ellene való védekezés. Ragadóságát tekintve s tudva annak átviteli módját, elsősorban merül föl azon kérdés, vajjon tudótuberkulózisban szenvedő egyének iránt hogyan viselkedjünk, a tőlük származó specifikus baktériumok ellen hogyan védekezzünk? Hogy erre nézve megfelelő állást foglalhassunk, mindenekelőtt szükséges, hogy a tudótuberkulózisban szenvedő egyének nyilvántartva legyenek, vagyis behozassék a kötelező bejelentés. Hisz más, főleg hevenyész fertőző betegségeknel az már régóta fennálló törvényhozási intézkedést képez. Csak hogy a tuberkulózis nagy elterjedtsége miatt, ezen intézkedés sokkal mélyebben érinti a társadalmat, mint egyéb, csak időnkint és kisebb számban előforduló fertőzőti bajoknál. A kötelező bejelentés ellen fölhozzák, hogy sértene a személyes szabadságot, hogy az illetők betegségük tudatára jutva, megijednek, továbbá ily egyének foglalkozásukat, kenyérkeresetüket elveszítenék.

Mindemez ellenvetések azonban eltörpülnek, sőt látszólagosak amaz előnyökkel szemben, melyek a kötelező bejelentések által elérhetők. Elsősorban a beteg érdekét tekintjük. A baj fölismérése és megállapítása idekorán lehetővé teszi a helyes kezelést, az illetőknek tudnia kell, mi baja van mert csak így veti magát a rendszeres hosszúra nyúló kezelés alá. Más oldalról a bajtovaterjedését csak úgy korlátozhatjuk, ha annak forrását ismerjük. A bejelentések útján fölismert, tudótuberkulózisban szenvedőkre nézve egész sora a további eljárásoknak merül föl, melyeknek elbélvételése ma napi kérdést képez. Nézzük a tudótuberkulózisban szenvedő szülők, főleg az anya viszo-

TÁRCSA*)

Egyéb hazai fürdők.

Büdöskő (Szmrák). Legerősebb kénes-sós fürdő. Nyitra megyében Szeicz mellett. (Vasuti állomás Bécs felől: Göding, Holics, Budapest felől Holics.) Felső-Magyarország nyugati részének egy kies völgyében fekszik, közép és magasabb hegyektől van környezve. A legújabb találmányoknak és kívánalmaknak megfelelően a fürdő jelenlegi birtokosa főszűlyt a gyógyforrások czélszerű fentartására fektette. A gyógyintézetétől aig 2 percznyi távolságban fekvő Büdöskő (Szmrák) faluban igen olcsó szobák és lakások kaphatók. A körülbelül 5 holdnyi területet elfoglaló angolkert, mely kizárólag a fürdővendégek rendelkezésére és használatára van bocsájtvá, sűrű facsoportokkal, szép és arnyas sétányokkal van ellátva. A büdöskői kénesfürdő vize a lúgos, sós és kénes vizek közé tartozik, mely azonban réztartalmanál fogva egyedül áll az ismert kénes vizek között. A forrás vize a következő betegségeknel kitűnő sikerrel alkalmazható: a csusz és pedig egy a heveny, valamint idült izületi és izomzati csusz, a köszvény és köszvényes izzadmányok, a melyek még nem tulságos régiek, úgy, hogy ezek felszívódása még remélhető, bőrbetegségeknel, melyeknél a kén, vas, jód stb. összetételek alkalmazása szükségeltetik, idegbajoknál, melyek sápkór és vérszegénységen ala-

pulnak, görvélykórnel és mirigydagauatoknál és a nemi betegségeknel. 1 szoba 1 ágygyal naponként 1 kor. 60 fill.-től 3 koronáig, kiszolgáltatásáért, személynként és hetenként 1 kor. 40 fill., első osztályu teljes ellátásért és pedig: reggeli ebéd (4 tál), uzsonna és vacsora személynként és hetenként 23 kor. 20 fill., másodosztályu teljes ellátásért és pedig: reggeli, ebéd (3 tál) és vacsora, személynként és hetenként 16 k. 40 fill. A fürdőidény alatt (máj. 1-től okt. 15-ig) a posta naponként kézbesítettik és hasonlóképen kétszer vitetik Szeiczre, a hol a posta- és táviráda állomás van. A fürdő gondnok Pnyhoda Nándor, ki egész éven át készséggel szolgál levélbeli megkeresésekre felvilágosítással.

Császárfürdő. (Budapest). Kénes hő és lan-nes, 1 keserűsós forrása van. Ezek közül 8 meleg s mind a kénes hév vizek sorába tartozik és fürdés, ivás, vagy belégzés által gyakorolja hatását. A fürdőben van gőzfürdő, iszapfürdő, kő- vagy tükörfürdő, kádfürdő, törökfürdő, népfürdő, férfi- és női uszoda. A világ minden részéből jönnek fürdőzők a híres fürdőbe.

Cirkvenica klimatikus gyógyhely és tengeri-fürdő. Fiumétől délnek néhány kilométernyire, a magyar-horvát tengerparton éppen olyan festői, mint védett helyen fekszik egy kies tengerparti község, Cirkvenica, a mely csodálatosan gazdag természeti előnyeinel fogva nemcsak a Quarneró mentén, hanem az Adriatenger egész északi partvidékének községei közt tengeri fürdőknek és klimatikus fürdőknek legalkalmasabb. Cirkvenica Fiuméből gőzösen mástól óra alatt érhető el. Azok a fürdővendégek, a kik a tengeri utazást el akarják kerülni, kocsin is eljuthatnak Cirkvenicába és pedig Fiuméből három óra alatt, a m. kir. államvasutak Plass állomás-

tól pedig 2 óra alatt. A vendégek elhelyezéséről kitűnően gondoskodik a gyönyörű új nagyszállóda, a mely 100 vendégszobán, vendéglőn kívül pompás teremmel is rendelkezik. Magában a községben még három kisebb szálloda és több mint 200 vendégszoba áll rendelkezésre. Az árak nagyon szerények, szobák 1 kor. 20 fill.-től feljebb kaphatók. Közlebbi felvilágosítással szolgál az igazgatósági iroda Cirkvenicában és a polgármester ugyanott. A klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő feltételeinek csaknem ideális mértékben megfelel Cirkvenica, melynek növényzete buja, teljesen délszaki, tisztán mediterrán jellegű, mely a Quarneró két ostora ellen, a jéghideg bóra és a tikkasztó sirocco ellen csaknem teljesen védve van, melynek olyan homokpartja van, melynél a velencei lido sem különb s az Északi-tenger fürdőinek partjával teljesen egyenlő értékűnek látszik. Cirkvenica hatalmas partfölgója József főherczeg ő fensége. Éles és világos megfigyelő képességével ő vette először észre Cirkvenica rendkívüli előnyeit, melyek azt klimatikus gyógyhelylyé és tengeri fürdővé színté predestinálják. József főherczeg nem érte be magával a felfedezéssel; az ő buzgó serkentésének és támogatásának köszönhető az is, hogy akadt konzorcium, mely méltányolta Cirkvenica természeti előnyeit s abból tényleg olyan gyógyhelyet és tengeri fürdőt teremtet, mely főrangu partfölgőjéhez, József főherczeghez méltó.

A tengeri fürdő a kikötőtől északra s attól mintegy két-háromszáz méternyire fekszik. A forgalmat omnibusok és bárkák közvetítik. Cirkvenica pompás benyomást tesz a tenger felől, honnét legszebb kilátás nyílik a környékre. A szeliden hullámzó magaslatok, a látszólag szabadon álló halom a kotori templomromokkal bizonyára elragadja az odaérkezőt. Az éghajlatnak megfelelőleg tavasszal, őszszel és télen

*) A gyógyulást és üdülést kereső közönség érdekében több számon át fogunk hazánk nevesebb fürdő és nyaralóhelyeiről rövid ismertetőket közölni, melyeket a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ „Fürdők és nyaralóhelyek“ című munkájából vesszük át. A füzetet különben bárki ingyen kapja, ki érte a kiadó egyesülethez Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 2. sz.) fordul.

nyát újszülött gyermekével szemben. Tüdőbeteg anyától gyermekét el kell távolítani, az ilyen betegségben szenvedő nő szoptatásra nem alkalmas, mert ezen feladat ártalmára van, más oldalról pedig gyermekére a baj átvihető. Mely anya állja azt meg, még tilalom mellett is, hogy gyermekét ne csókolja, de ha ezt nem tenné is, a köpetek útján elég alkalom nyílik, hogy a gyermek fertőztessék. Ha a házastársak egyike tüdőbeteg, akkor az ép fél védekezése céljából a szükséges óvintézkedések ismertetése együtt lakó házastársak között sürögősen kívánatos. Sőt megfontolás tárgyát képezheti, vajjon a házasság előtt már tüdőbakteriálisban szenvedő egyének frigyére ezen körülmény nem képez-e fölbontási okot.

Fontos intézkedésre vár a tüdőbeteg tanítók és tanulók magatartása. Csakis kötelező bejelentés mellett lehet és kell egy tanítót, mint a tanulót az iskolától távolítani, mindig szakzerű és lehetőleg bakteriológiai vizsgálatok alapján állapítva meg a bajt. Föltétlenül szükséges az első sorban a beteg érdekében, másodsorban a fertőzés kikerülése miatt. A tanulói fűszárítások a fertőzés veszélye és az ellene való védekezés iránt. — A fertőzött bűntalmakban szenvedők általában, kiváltképpen a tuberkulózis betegek bajjuknak terjesztése miatt különös figyelmet igényelnek utazásuk alkalmával. Ismert dolog, hogy a vasúti kocsik, a hajók berendezése általában nem felel meg a higiéniai követelményeknek. A kipárnázott, csak hiányosan kiporozható kocsik belseje ezreit rejti a bacillusoknak, a padlóra terített pokrócok porfészékül szolgálnak. Ki van ugyan írva, hogy a padlóra köpni tilos, de nincs gondoskodva köpöcsészékről.

Ez irányban fontos ujtásra volna szükség. Somogyi dr. vasutaink részére már régebben ajánlott fűszárítók, derékmagasságban elhelyezett köpöcsészéket, melyekkel kísérletek tettek is, de az eredményről eddig nem hallottunk. Nagyon kívánatos volna, ha a közlekedési m. kir. miniszterium részéről tételnék meg az első lépés a higiénának megfelelő kocsiberendezésre nézve. A német „Kaiserliches-Gesundheits-Amt“ a porosz királyi közlekedési miniszteriummal egyetértve, dolgozott ki a vasúti kocsik gümös inféktívveszélye elleni tervezetet, de tudommal ez még nem lépett életbe. A következő pontokban tételt meg az ajánlat:

1. A személyszállító kocsik tisztításáról és fertőtlenítéséről.
  - a) A kocsik mindig tiszta állapotban legyenek.
  - b) A kivehető szőnyegek, gyékények, stb. évente egyszer, rendszerint tavasszal, dezinficiáltassanak áramló gőzben, esetleg 3 százalékos kaliszappanoldattal.
  - c) Minden vonatképző főállomáson, a hol a kocsik nagy tisztogatása végeztetik, ki kell emelni a szőnyegeket, gyékényt, stb. és alaposan kiporozni.
  - d) A kocsipadlója ilyenkor rendszeren föltörölnödjön.
  - e) A kocsikban levő köpöcsészék kimosandók.
  - f) A kocsiosztály belső falazata, ajtaja és az ülések, nyílt ablakok mellett letörölnödjön.
  - g) A kocsik árnyékszékének ülőkői nedves ruhával megtisztítandók s a klozet vízzel átmosandó.
  - h) A köpettel, hányadékkal, stb. szennyezett helyek 3% kaliszappanoldattal mosandók föl.
  - i) Tüdőbetegek gyógyhelyeihez vezető vonalak hálókocsijaiban minden emberi szenny gondosan eltakarítandó.
  - k) A kocsik részére előírt nagy revízió alkalmával a kocsik belseje megtisztítandó és dezinficiálandó. Padló, falak, tető, az ülések farészei, az ülések alatti zúgok 3%-os kaliszappanoldattal mosandók meg. Tanácsos az ülések párnázatának anyagát, a mikor a párnázatot fölfrissítetik, gőzzel dezinficiálni.
2. A személyszállító kocsik építési és felszerelési módjáról.
  - a) Lehetőleg sima felszínű legyen a kocsik falazata és mennyezete. A fal borításához plusz vagy hasonló érdés felszínű szövet ne alkalmaztassék.

b) Az ülések úgy készítendők, hogy a kocsiból kiemelhetők s ekként gőzzel dezinficiálhatók legyenek.

c) Az ülések alatti tér és a fűtőtestek alatt és mögött levő zúgok hozzáférhetőek legyenek a tisztításnak.

3 A várótermek és peron tisztításáról.

a) E helyekben a padló naponta nedvesen föltörölnödjön.

b) Időnkint fejmagasságig, az e célra már olajfestéssel készült fal is lemosandó.

c) Elegendő köpöcsészék legyenek elhelyezve. Ezen a célra intézkedéseket még a következő javaslatokkal gondolnám kiegészíteni:

a) A kocsiban, hajósobákban csupán linoleumból való szőnyeg alkalmaztassék, mely kivehető és dezinficiens folyadékjal jól mosható legyen, valószínűleg bevalna itt is, az Erzsébet-sanatoriumban*) kiprobált asbest-padló, mely nem hideg, sőt izoláló réteget ad a külső hőmérsék áthatolásával szemben, miáltal a szőnyegek is fölöslegesek lennének.

b) A kocsik falazatára szövetburkolat vagy tapéta ne alkalmaztassék, csakis olaj- vagy emailfestés vagy fényezés a sima farészekben.

c) Az ülések és üléstámlák párnázata egészen sima és az első osztályon is lemosható bőrből készült legyen; az üléseknek föltétlenül leemelhetőeknek kell lenniök, hogy az alattuk levő veszedelmes portartó zúgok a tisztítás számára föltárható legyenek.

d) Az ülések alul zártan készüljenek, nehogy bőrpárnázatuk alsó nyitott részein a por behatoljon s minden ráülésnél, mint egy fújtatóból kilövelléssék.

H I R E K.

— Rendkívüli közgyűlés. Junius 6-án tartotta a város törvényhatósága ez évi második rendkívüli közgyűlést bajnai Zákó Milán főispán elnöklése alatt. A tárgysorozat első és legérdekesebb pontja Christian Antal és társainak a képviselőházi obstructió ellen irányuló indítványa volt. A szabadelvű párt köztisztviselői állás elnöke, Christian Antal kir. közjegyző szoltott egyedül a tárgyhöz, mire a közgyűlés a magas szárnyalásu hazafias indokolás után egyhangulag elfogadta az indítványt. A hat pontból álló tárgysorozat többi tárgyaihoz aztán annál több szóval szótlanok a városatyák, úgy hogy a közgyűlés csak tizenkettő után ért véget. A hozott határozatok a következők:

1. Christian Antal és társainak indítványa a képviselőházi obstructió ellen intéendő föllirat tárgyában. — Az indítvány egyhangulag elfogadtatott és Széll Kálmán miniszterelnököt és a kormányt táviratilag üdvözlözték.

2. A polgári leányiskola ügye. — Az iskola telek megvételére a város 11.000 koronát ajánlott fel a miniszternek.

3. A városi színház kibővítésének ügye. — A junius hónapban tartandó rendes közgyűlésnek a legszükségesebb átalakításokról és a fedezetről előterjesztés teendő.

4. A Mihajlovsz sor kikövezése. — 32.000 kor. költséggel kikövezendő.

5. A gazdasági és népkert közötti utnak a népkerthez csatolása. — A népkerthez csatolattik.

6. Indítvány a nyári hivatalos órák megállapítása iránt. — A hivatalos órák július 1-től aug. végéig hétköznapon 7 órától 12-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-től 11-óráig állapították meg. A városi adóhivatalban ezen rend aug. 10-ig tart. Az iktatók a délutáni órákban is működnek. A fogyasztási adóhivatalra ezen határozat nem vonatkozik.

A határozat ellen, Graff J. Pál bizottsági tag felelősségét jelentette be.

*) Kuthy Dezső dr. igazgató főorvos tanúsága szerint.

— Főispánok és a D. M. K. E. A Szegeden alakult Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület mozgalmaéhoz a héten három főispán csatlakozott. Péter Pál újvidéki főispán a következő levelet intézte az egyesület szegedi bizottságához:

Hazafias benső örméssel vettem hírt a Délvidék közönségének hazafias mozgalmaról. Mint a Délvidék szülője, mint annak évtizedeken át köztisztviselője, alaposan tudom méltatni azon magasrangos célokat, melyek megvalósítását a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület szent céljával kitűzte. Főlakarom és föl fogom karolni, jó lélekkel, becsületes akarattal és teljes odaadással ezt a magasrangos ügyet. Hazafias szeretettel fogom ápolni a magot, mely immár el van hintve: mindent megfok tenni, ami a magasrangos ügy érdekében tőlem kitelik. Épen ezért, mint köztisztviselő, mint rendes tag lépek be az Egyesületbe, velem együtt nőm is. És hogy az alakulóban levő Egyesület anyagi föltételeit is némileg támogassam, már ezúttal — és egyelőre — küldök adomány czimén 50 koronát. Fogadja a tekintetes Bizottság hazafias kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Újvidéken, 1903. évi június hó 1-én, Péter Pál főispán.

Hasonló lelkes, hazafias sorokat intézett a kulturegyesület bizottságához, Latinovicz Pál Bács-Bodrogvármegye és Zombor város főispánja és Flatt Viktor dr. Újvidék város volt főispánja és egyben mindketten nagyobb adományt küldöttek a D. M. K. E. javára.

Az egyesületnek eddigelé több mint 1000 alapító, pártoló és rendes tagja van.

— Kinevezés. Dr. Meszlényi Arthur városunk szülője Messer Fülöp jóhirű volt pancsovai jelenleg újvidéki ügyvéd fia, a pestvidéki törvényesekhez albirónak neveztetett ki. Nevezett albiró a jogi irodalom terén fiatalágának dacára már évek óta kiválóan működik, és munkái általános elismerésre érdemesítettek. Kinevezését örméssel vesszük tudomásul.

— Jubileum. Goldgruber Salamon az izraelita hitközség rabbi helynöke, főkántora, titkára és vallás tanítója ez évi augusztusban megüli 25-ik évfordulóját hogy itt Pancsován az izraelita hitközségnek szenteli szolgálatait. A hitközség ezen jubileumot megünnepelni akarja, és arra már most teszi meg az előkészületeket, hogy az ünnepély minél jobban sikerüljön. Egy külön választott bizottság fogja az ünnepély sorrendjét megállapítani.

— Szóbeli érettségi. A helybeli áll. felső kereskedelmi iskolában a szóbeli érettségi vizsga junius 12. és 13. tartatik meg. Vizsgabiztosok Kővesligeti Rezső egyetemi tanár és Stumpfoll Ede felső ipariskolai igazgató.

Ragados betegségek. A járványszerűleg föllépett vörheny nemcsak kis gyermekeket, hanem felnőtteket is támad s mint őszinte részvétellel értesültünk, polgármesterünk neje is ebben a veszedelmes betegségben fekszik. Jelenleg 36 betegségi eset van és pedig 33 vörheny, 2 bárányhimlő és 1 kanyaró. A szülőket ujjalag figyelmeztetjük, vigyázzanak gyermekeikre.

— Szabadságon. Az alsóvárosi kerület orvosa, dr. Nenadovics Lyubomir betegség és munkaképtelenség czimén hosszabb szabadságot kért. Sajnátságos, hogy ez a munkaképtelenség beállta és a városunkban föllépett vörhenyjárvány már ismételtelen egyidőre esik. A szabadságra ment kerületi orvost dr. Theodorovicz Pantaleon fogja helyettesíteni.

— Elkészült zárszámadások. A város 1902-ik évi zárszámadásai, mint értesültünk valahára elkészültek és még e hó folyamán tartandó rendes közgyűlésen fognak tárgyalatni.

— Osztály szaporítás. Az áll. iparos- és kereskedő tanonciskola felügyelő bizottsága elhatározta, hogy az ip. t. i. előkészítő osztályai mellett még egy párhuzamos osztályt állít, és ilyen értelemben felterjesztést és intéz a vall. és közoktatásügyi miniszterhez.

ideg-, sziv- és vérérdénybetegedések, a bélsatorna megbetegedései, nehézkes lábbadozás, medence-izzadásmányok, női betegségek gyógyítatnak Cirkvenicán. Kitérő érdeményeket látunk a légutak hurutjainál, mellhártya-izzadásmányok és tüdőtagulásoknál. Cirkvenicán való tartózkodás az év bármely szakában feltűnően csillapító hatást gyakorol a felizgatott idegrendszerre, kitérően befolyásolja a szivbajokat, vérérdényeséget és váltólázás állapotokat. Cirkvenica Fiuméből hajón 1 $\frac{1}{2}$ óra alatt, kocsin Fiuméből 3, Plase állomásra 1 $\frac{3}{4}$ óra alatt érhető el. A tiszta, csinos község posta- és táviróhivatallal rendelkezik és Fiumével távbeszélő köti össze. Az ellátási díj (pensio) a téli hónapokban 8, a nyári hónapokban 6 koronától fölfele változik, ezenkívül a nyári hónapokban nyílt vendéglő áll rendelkezésre. A gyógydíj hetenkint 14 kor. Az orvosok által személyesen végzett kezelést, mint massage, villanyozás stb. esetekint 2 kor. pótdíj fizetendő. A nyári tengeri fürdők felnőtteknek 60 fill., bérlet megfelelően olcsóbb. Gyermekellátási és fürdő díjai tetemesen olcsóbbak. Prospectust kívántra szivesen küld a fürdőigazgatóság.

Csizi. Vasúti állomás a Fülel-Miskolczi vonalon, kedvező, mert kiválóan száraz meleg égélj, tiszta légköre nevezetes tényező az ide utalt betegségek gyógykezelésénél. Használ gumókör, bujakör, izomcsúz, izületcsúz, gerinczaglyobstb. ellen: Ellátás étlap szerint; fürdőárak 60 fill. és 3 kor. között. Fürdőevad május 1-től szeptember végéig. Gyógydíj 16 kor., zenedij 4 kor. Fürdőorvosok: dr. Tausz Béla, dr. Pazár Andor és dr. Szentkirályi József. Lakások tekintetében Csizi-fürdő azon kedvező helyzetben van, hogy a fürdőtelepen levő laksobáktól eltekintve, annak közvetlen-közlelésében, a kor követel-

ményeinek megfelelő kényelemmel felszerelt bérházak építettek, nevezetesen: a Horváth-nyaraló 30 szobával, a Margit-nyaraló 30 szobával. Úgy a fürdőtelepen, mint ezen bérházakban levő laksobák napi árai váltakoznak nagysághoz és igényekhez mérten 1 kor. 60 fill.-től 6 koronáig; ágyemű használatá naponta személyenkint 60 fill., felszolgálás hetenkint 2 és 4 korona. Prospektussal szolgálatra a fürdőigazgatóság. Csiznek éghajlata kiválóan száraz és meleg s így éppen ennél fogva jókedvezést igénylő bántalmaknál rendkívül kedvező. Az évad középhőmérséke következő Celsius fokokban: május 20 OS, jun. 22.50, július 26.00, augusztus 24.87, szeptember 18.00. A csizi víz alkalmazást nyer úgy bőrszög ivás által, mint külsőleg fürdőkben, borogatásokban stb. A mi a gyógyvíz ivását illeti arra nézve Csizi-fürdőben azon más fürdőkétl eltérő eljárás van rendszeresítve, hogy a napi mennyiség — kor és egyéniséghez mérten 90-től 600 grammig — három egyenlő adagban szolgáltatják ki orvosi rendelre: reggel éhgyomorra; délelőtti tizenegy és délutáni öt órákor. Tizenkét évi tapasztalás pedig igazolja e rendszer helyességét, a mennyiben ily módon a nagyobb adagok sem okoznak emésztési zavarokat. Megfelelő étrend a csizi fürdőküránál oly nevezetes tényező, hogy erre nézve minden beteg egyéni szervezetének megfelelő írásbeli orvosi utasítással látatik el, e felett pedig a vendéglők orvosi ellenőrzésnek alávetvők, mert a csizi jód víz tetemes konyhasó tartalmánál fogva a sós ételek kerülendők. A vizivás és fürdés mellett azonban más segédgyógyeszközök is nyerneek alkalmazást, nevezetesen: izzasztás, hideg, meleg és váltakozó hőmérsékletű ügynevezett skót zuhany, massage, villanyozás, valamint arsen-ásványvizek és egyéb az észszerű javallatnak megfelelő gyógyszeres is. Ellá-

tás: Erre nézve három vendéglő áll a közönség rendelkezésére, melyek orvosi ellenőrzésnek alávetvők. E vendéglők egyike a fürdőtelephez tartozik és szakértő kezeke van bizva, egy másik pedig szigoruan izraelita rituális konyhával rendelkezik. Az árák a lehetőségnek megfelelően mérsékelték és hatóságilag szabályozvák, nevezetesen: jó húsléves 10—12 kr., marhahús mártással 30 kr., sülték 50—70 kr.-ig, tézta 30 kr., családoknak 10% engedmény. Reggeli kávé edényben 20 kr., egy csésze felhár kávé 16 kr., fekete kávé 14 kr., tea rummal 30 kr., csokoládé 30 kr., reggeli: kis adag sonka 30 kr. A fürdőevad megnyílik május 1-én, tart szeptember 30-áig.

Fürdők árai: 1 márványkádfürdő 1 frt. 50 kr., 1 horganykádfürdő 1 frt., egy gyermekkádfürdő 50 kr., 1 ülő-láb-kar-jódfürdő 25 kr., 1 a fürdőt követő izzasztás 40 kr., 1 massage 25 és 50 kr., 1 villanyozás 40 kr., 1 fürdőruha használata 10 kr.: 1 izzasztó pokrócz ára 10 kr., 1 dörzsölés 40 kr. Gyógydíjat fizet minden vendég, ki 5 napnál tovább időzik a fürdőben és pedig: minden a rendelő orvos által felvett beteg 8 frtot, minden családtag vagy kísérő 2 frtot, minden cseléd 50 kr. Zenedij fejenként 2 frt. Minden beteg vizivás, fürdés és étkezés tekintetében egy rendelő orvos által írott utasítással látatik el, mely az igazgatósági irodában lebélyegezetvően, szabja meg a kiszolgáltatandó ivóvíz mennyiségét és fürdőket, melyek az igazgatósági irodában váltott jegyek előmutatása és átadása után készittetnek a fürdőszolgák által. Prospektussal ingyen és portómentesen szolgálat a fürdőigazgatóság.

— **Selyemgubó beváltás.** A pancsovai selyemgubó beváltó állomásnál június 12-én kezdődik a beváltás. Az utalványokat a kir. adóhivatalnál és a városi pénztárnál fizetik ki. A városi adóhivatalnak e célra kiutalványoztak 55.000 koronát.

Vizsgáló biztosok. Vizsgáló biztosokul küldettek ki a kereskedő tanonciskolába: dr. Marjanovic Pál és Stojcsics János, az iparos tanonciskolába: Balgács Lőrincz, Wittigschlager Károly, Lázár Alajos és Mutávcsecs Aladár.

— **Mégis hamis.** Az egészségügyi hatóságánál tett többrendbeli feljelentésre egyik helybeli vendéglőben kimért borokat vegyileg megvizsgáltatta Radó Frigyes helybeli gyógyszerész által, ki lelkiismeretes munka után a borok hamisított voltát megállapította, mire a vendéglős ellen megindított a megtorló eljárás. A vendéglős megfélembizte az alsófoku hatóságok végzéseit, melyre a napokban érkezett a miniszteri döntés, mely szerint a kérdéses bor ugyanis hamis és az eljárás jóváhagyott.

— **Jégverés.** Az időjárás szeszélyessége folyton tart. Alig volt még egy-két nap igazi meleg idő, és máris országszerte jégverésről irnak az újságok. Vidékünk sem maradt megkímélve. Pünkösdi hetfőn tyúktójas nagyságu jégeső vonult Homolicz és Beresztócz községek határain át és különösen utóbbi községben óriási kárt okozott. A határ azon részén, hol a zivatar átvonult a jég az egész vetéseket és így a gazdák reményeit teljesen tönkre tette.

— **Réti földek bérbeadása.** A pancsovai kincstári ispánság irodájában az állam tulajdonát képező réti földek bérbeadása június 19-én d. e. 9 órakor történik. A bérbeadás 6 évre szól.

— **Olvascink szives figyelmébe ajánljuk a „Rozsnyói”** fűrdőről mai számunkban megjelent hirdetését.

— **Pályázat ösztöndíjra.** A „Pancsovai Gromon Dezső magyarnyelvtanítói egyesület” 200 koronás „Milleniumi ösztöndíj”-ára pályázatot hirdet. Folyamodhatnak érte oly magasabbrangú magyartanítói tanítványok látogatói, kiknek apja vagy anyja Pancsova városában, Hertelendyfalva, Sándoregyháza, Székelykeve telepés községekben, Almás, Glogon, Franzfeld, Czrepaja, Torontálvásárhely, Révaufalu, Dolova, Szarcsova, Homolicz, Beresztócz, Bárányos és Borecs községekben nyilvános iskoláknál működik vagy működött. — Az igazgató-tanácsok június hó 30-ig benyújtandó kérvényhez vagyoni és iskolai bizonyítvány csatolandó. Pancsován, 1903. évi május hó 25-én. Dózs Imre, igazgató.

— **Éjjeli láрма.** Pancsova éjjel általában csendes város. Tíz óra után alig találkozhatni emberrel az utcán. És ennek dacára mégis gyakori az éjjeli láрма. Ünnepek és vasárnapokon este 8 és 10 óra között nem ritkán indián csordákhoz hasonló üvöltések riasztják fel a nyugalomra tett lakosságot. Különösen gyakori az éjjeli csendháborítások a szerb ünnepek alkalmával. Nagyon szép az ének, de az éjjeli sítahangversenyek — melyeket az utcán járó suhancok jövedelmükben rendeznek, bizony legtöbbször igen kellemetlenek. És különösen most, hogy járvány van városunkban. Az aggodó anya éjjel remegve ül beteg gyermeke kórágynál és hálaimája száll az egek Urához, mert lázbeteg kedvence kissé elszenderedve pihen. Egyszerre csak vad bömbölés reszketeti meg a csendes szoba ablakait és a szegény beteg f-riadt az erősítő álomból, mely talán egész éjjel kerüli szegényke szeméit. Hogy milyen káros hatással lehetnek ilyen éjjeli lármázások, különösen betegre nézve, ezt megmagyarázhatná a rendőrség úgy alkalomadtán az illetőknek. Kíváncsiak vagyunk megteszi-e?

— **A gépezetkezelők és kazánfűtők vizsgálata** a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi június hó 20-án reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhely épületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros Hunyady-ut 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

— **Pártoljuk a hazai ipart!** A temesvári kereskedelmi és iparkamara utolsó teljes ülésén örömmel konstátálta, hogy a társadalomban mindinkább nagyobb és nagyobb tért kezd hódítani az a felfogás, hogy a hazai ipar fellendítése első sorban a nagy közönségtől függ. A társadalomnak kell megoldani azt a nagy és nemes feladatot, mely Magyarország jólétéhez, boldogulásához vezet. Am sajnós még mindig vannak széles rétegek, melyek nemtörődomségből vagy az idegen iránti előszeretetségből, sőt a hazával szemben táplált elítéltségből mellőzik a jó és jobb honi készítményt, meg nem gondolva, hogy ezzel kétszeres sebet ütnek nemzetgazdaságunk életerén. A közönségnek ezt a részét is fel kell rázni köznyóségből, mert e nélkül nem érhetünk célt! Minthogy pedig a társadalom a kereskedelem szempontjából eladó és vevő közönségből áll, az eladónak szóval a kereskedőnek kell hazafias nevelő hatását érvényesíteni az iránt, hogy minden fogyasztó, ha csak lehet, magyar eredetű árut vásároljon! Mindennapi szükséglet tárgyai, melyek pedig a forgalom zömét képezik, kivétel nélkül hazai készítményű cikkekkel szerezhetők be; olyan csökönyös ember pedig alig fog akadni, a ki ha egyenlő áru és egyenlő minőségű magyar és külföldi árucikket mutatnak neki, a külföldit választja. Nem aldról van tehát szó, hanem csak egy kis jóakarattal és ügybuzgalomról. A kereskedő igyekezzék magyar termeléstől beszerezni áruját és a vevő közönséget világosítsa fel és figyelmeztesse az iparcikkek magyar eredetére és jó tulajdonságaira. Főleg a ruházati, házberendezési, háztartási, gazdasági és irodai szükségleti cikkekre vonatkozólag szükséges ez a hazafias eljárás, a mi annál is könnyebb

mert hazánk az ilyenü iparcikkekkel valóban jó minőségben és a külföldivel egyenlő, sőt sok esetben jobb minőségben és olcsóbb áron állítja elő. Gondoljanak kereskedőink első sorban a hazai beszerzési forrásokra és csak azokból az árukból tartsanak külföldit raktáron, a melyeket itthon nem készítenek megfelelő minőségben.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamenyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említsékre méltó kellemes ízűél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

Vidéki élet.

Megjutalmazott tanítónő.

Dolova, 1903. május 31-én.

A magyar nyelv buzgó ápolása és sikeres terjesztése körül hova-tovább érdemesebb sikereket constátálnak oktatásügyünk és társadalmi életünk minden vonalán. Megnyugtató jelenségeként tapasztaljuk itt a vidékeken, hogy a magyar nyelv lassan bár, de biztosan tért hódít. A hol eddig félvállról, ferdén néztek arra, a ki magyarul beszélt, most rokonszenvük melegevel árasztják el, s lassanként belésszoknak a meggyőződésbe, hogy mégis csak Magyarországon vagyunk, s a ki annak fiaként akar tekintetni, a magyar nyelvet kell tudnia s szeretnie. A dolovai iskolák tantestületei és intézőségei szép aktusnak résztvevői s tanúi voltak. Faragó János kir. s. tanfelügyelő f. é. május hó 29-én tett hivatalos iskolátogatása alkalmával, ünneplésen, buzditó beszéd kíséretében adott át itthelyi községi tanítónő Sztakies Dezsőné urnőnek a 100 kor. jutalomdíjat, melybe illető tanítónő kitüntetésképp, a vall. és közoktatásügyi miniszter ur. Ö. Exzellenzciájától részesített a magyar nyelv ápolása és sikeres tanítása körül kifejtett buzgalmaért.

Bár a tanítói pályán sok és nagy babérok nem igen van alkalom szerezni, de a lelkiismeretes betöltött hivatás boldogító öntudattal tölt el, hogy illető hozzájárult nemes honfiai, honleányi törekvésével a magyar nemzeti állam kiépítéséhez. Az ibolyát is rejtőzzék el bár az a legtovisebb bokorba, fölkeresik, megtalálják ott is, előkerítik onnan is. Ugy hazánk minden zugába eljut a magyar népoktatásügy fennkölt gondolkodású vezérének tekintete és figyelme, s tanujélet adja előismerésének, buzditó megalégedésének.

Az ünneplés átadás alkalmával a megjutalmazott tanítónő Sztakies Dezsőné a magyar szó büvös zengzetességével, meggyerő tisztaságával kijelentette, hogy miként eddig úgy ez után is ki fog tartani, s még több erővel, szilárdabb elhatározással ápolni a magyar hazafiságot és nyelvet, hogy magát méltóvá tegye a kitüntetett figyelemre, érdemesnek a jutalomra, melyben részesítettetett.

Szolgáljon e szép példa buzditásul az egész közs. isk. tantestületnek. Ápolják, terjesszék a magyar nyelvet és hazafias érzést tartózkodás nélkül; szerezzenek neki érvényt külső megnyilatkozásában is; emeljék a felszínre, hogy tiszta ragyogásával bevilágítsa a keblekre s szétoszlassa onnan a rideg sötétséget, fölmelegítse a szíveket s kiűzze belőlök a tartózkodás és ellenszenv hidegségét. Ezt követeli tőlük a honfiai erény és elhatározás, ezt várja tőlük a férfiai kötelesség.

Hirdetések.

KIADÓ

a **Ferencz József tér 4. sz. alatt** fekvő Dobrojevics-féle házban egy elsőemeleti lakás mely áll 6 szoba, konyha, cselédszoba és éléskamrából stb., továbbá egy emeletes raktár az udvarban, egy száraz pincze és egy nagy üzlethelyiség a kaputól jobbra szintén kiadó. Az emeleti lakás, a raktár és a pincze **azonnal** kiadó, míg az üzlethelyiség augusztus hó 1-étől.

— Bővebb felvilágosítást nyújt

Visniczkyné úrnő

a Szerb utcában, a „Vadjevina” mellett.

Mc. Cormick Harvesting Machine Comp.

(Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

Gyártmányok: Kévektőgép, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila” kévektőfonal gyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó izellen. Könnyen oldódó Albumos készítmény a legkiválóbb

erősítő-szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, úgymint a gyermekeknek, betegyásoknak, angol korban szenvedő gyermekeknek, időseknek, nemkülönben

Vas-Somatose

alakjában a

sápkórosoknak

lesz ajánlva az orvosok által.

Vas-Somatose nem egyéb 2% szerves vasat tartalmazó készítmény, amely az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.

Somatose rendkívül gyorsan az étvágyat

Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésekben.

***** A SINGER NÉV VARRÓGÉPEKNÉL *****

azon világhír következtében, a melyet a gyár 50 éves lelkiismeretes munkával szerzett, legjobb anyag- és minta-szerű szerkezetért biztosítékká nőtte ki magát. Ez az oka annak, a miért annyi más gyáros és varrógép-kereskedő gépeink utánzatait, pl. „Central Bobbin“ de még „Singer“ név alatt is árúsítja. Ne csalassuk meg magunkat ilyen visszaélés által, kérdezzük meg a vételkor, hogy a gép a mi cégünkől származik-e és ne elégedjünk meg kitérő válaszszal.

SINGER Co. varrógép részvény-társaság.

Temesvár-Belváros. Hunyadi-utca 10. szám.

Különösen figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy eredeti SINGER-varrógépek kizárólag nálunk kaphatók és sehol másutt.

ADLER ISTVÁN
bútorraktára és kárpitos-műhelye PANCSONÁN
Gromon-utca 8. sz., az udvarban.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáramat fényezett és fénytelen bútorokból, teljes lakás-berendezésekből a leggyorsabból a legfinomabb kivitelig.

Gazdag választék szalon-garnitúrákban magas és közönséges divánokban és ottománokban.

o o o Továbbá nagy raktár o o o

képek, tükrök, és gyermekkocsikban.

Dús választék faredőnyökben és felhúzó zsalu-mintákban.

6-2

Kárpitos-műhelyemben minden e szakmába vágó munka olcsón, szakértelemmel és izléssel készíttetik.

Kérem, czémemre különösen figyelni, miután raktáram kizárólag csak a Gromon-utca 8. sz. allati udvarban létezik.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a legmagasabb munkaképesség garantálva.

Hydraulikus sajtók

különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyo morzsolók.

*** Teljesen felszerelt szüretelő készülékek. ***

Szőlő és gyümölcs őrlők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó-gépek, legu abb szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA“ fa és szőlővessző permetezőzők, a szegecs és torma valamint a vértetű kiirtására; szőlő ekék.

A legjobb Vetőgépek

Mayfarth Ph. és Társa
„AGRICOLA“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindenmely mag- és különböző magmennyiség számára váltokerekek nékül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmeztakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket szén- és arató-gereblyék, szén-forgatók, szén- és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, eséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trierok, ekék, hengerek, boronákban és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jóállás mellett gyártanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárak, vasöntödék és ekegyárak

***** BÉCS, II/1 Taborstrasse 71. *****

Kitüntetés több mint 500 arany, ezüst éremmel stb., az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek.

Rozsnyói vasas gyógyfürdő és hidegvizgyógyintézet.

Rozsnyó, Gömör-megye. Rozsnyó, Gömör-megye

Vasas hidegvizgyógyfürdő

klimatikus gyógyhely

Fekszik 400 méternyire a tenger színe felett, szelek ellen teljesen védett, kies fekvésű Csucsomi völgyben, 1290 méter magas Pozsáló v. Ökörhegy alján, a várostól 20 percnyire. Pormentes levegő, gondozott sétányok, villamos világítás, feltűnően olcsó árak, vasut, posta, távirda állomás, a várossal telefon összeköttetés. — Elő és utó idényben 30% engedmény. — Nagy kiránduló helyek: Dobsinai jégbarlang, agteleki csepkőbarlang, Szádelői völgy, Krasznahorka-Váraljai vár, stb.

Képes prospectussal és felvilágosítással készséggel szolgál

a fürdőigazgatóság:
Dr. Hajesi Sándor, Feymann László,
Dr. Huerbach Lajos, fürdőigazgató.

fürdő orvosok. 3-1

Thierry A. gyógyszerész
BALZSAMJA
a legjobb diätetikus házi szer.

emésztési zavarok, gyengeség, émyelgyőség, gyomorégés, felfúvódás stb. ellen, köhögéscsillapító, görcsszünetelő, nyálkavető és tisztító hatású. 12 kis üveg vagy 6 duplaüveg ára, dobozzal együtt, bérmentve 4 kor. Thierry A. gyógyszerész a Védangyal-gyógyszertára, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Csak az itt feltüntetett név az eredeti gyártóval valódi. Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

Thierry A. valódi Centifolia-kenőcs.

a legerősebb szívókenőcs, mely a seb alapos tisztításával fájdalomcsillapító és gyorsan gyógyító hatású s puhítás által megszünteti a sebet minden behatóan idegen anyagotól. Touristáknak, kerékpárosoknak és lovaglóknak nélkülözhetetlen. Bérmentve postai küldéssel 2 tégely ára 3 K. 50 f.

Thierry A. Védangyal-gyógyszertára
Pregradában, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Utánzatoktól óvakodjunk s figyeljünk az itt feltüntetett védjegyre, mely minden tégelyre be van égetve.

Központi raktár Budapestben, Thürk J. gyógyszerészárán, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerészárán és Bécsben C. Brady gyógyszerészárán. Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

20-1

Diätetikus szer! Diätetikus szer!

Gyomorbajosoknak!

Mindazoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, hiányos, nehezen emészthető, avagy túlfűrtő vagy hideg ételek élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguknak gyomorbajt, mint:

gyomorhurut, gyomorgörccs, gyomorfájdalom, nehéz emésztést vagy elnyálkásodást

szerettek, ezennel egy jó házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatásai már évek hosszú során át kipróbáltattak. Ezen szer az

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő, gyógyhatású füvekből jó borral van készítve, mely erősíti és élénkíti az emésztő szervezetet. A növénybor megszünteti az emésztési zavarokat s elősegíti az egészséges vér képződését.

A növényborknak ideje korán való használatával legtöbbször még esirájában elfojtható minden gyomorbántalom. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybort idejekorán használni. Oly jelenségek, mint: főfájás, felbőfenes, gyomorégés, felfúvódás, émyelgyőség hányással, mely bajok krónikus (elavult) gyomor bajnál különösen hevesen jelentkeznek, nehányzori ivás után eltűnnek.

és annak kellemetlen következményei, mint szorulás, kolikafájdalom, szívdobogás, álmatlanság, valamint vérszorulás a májban, lépben és kapuérrendszerben (Hämorrhoidal-bántalmak) növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emésztéltelenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Száraz, sápadt arcszín, vérihiány, erőtlenség

legtöbbször a rossz emésztés, elégtelen vérképződés és a máj beteges állapotának következményei. Ily egyének étvágyhiánnyal, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan éjszakkal lassan elsatnyulnak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült életteretnek új lendületet kölcsönöz. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsere, siettetti a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönőirat bizonyítja ezt.

A növénybor kapható üvegenként 3 koronáért és 4 koronáért Pancsova város gyógyszerárán, továbbá, Homolitz, Bresztovác, Belgrád, Zimony, Bataj-nicza, Uj-Pázua, Ó-Pázua, Glogon, Almás, Franzfeld, Réva-Ujfalu, Román-Petre Károlyfalva, Alibunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes-Kubin, Szentró, Pozsarevác, Aleksandroviác, Palánka, Parczány, Arangjelovác, Mb. Valjevo, Obrenovác, Sabac, Sasinski, Mitroviaca, Lacarak, Ruma, Irag, India, Uj-Karloca, Slankamen Titel, Perlasz, Farkasd, Tor-Sziget, Ozora, Tor-Vásárhely, Dobricza, Kevi-Szöllös, Vég-Szent-Mihály, Temes-Paulis, Jaszenova, Vraesevác, Fehértemplom, Palánka, Gradiste, O-Moldova, Uj-Moldova, Petrovác, Svilajnac, Kragujevác, Grn. Milanovác, Reska, Loznicza, Janja, Bjelina, Erdevik, Cserevác, O-Futtak, Karloca, F-Kovil, Pétervárad, Ujvidék, Verseez stb. gyógyszerárán, valamint Magyarország és Ausztria-Magyarország minden kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárán.

Azonkívül a pancsovai gyógyszerár szétküld 3 és több üveg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarország minden részébe.

Utánzatoktól óvakodjunk.
Kérjünk határozottan

Ullrich Hubert-féle növénybort.

FŐRAKTÁR Pancsova részére RADA FRIGYES gyógyszerárán az „Angyalhoz“.

Diätetikus szer! Diätetikus szer!